

BÁCSKAI KÖZÉRDEK

Megyei érdekű társadalmi és közgazdasági hetiközlöny

A Bácsbodrog vármegyei községi jegyzők egyesületének hivatalos lapja

Szerkesztőség és kiadóhivatal KULA, TELEFON 14 Hirdetések árszabás szerint Nyílt-tér soronként 30 fillér	KISS GYULA B.-B. vm. közs. jegyzők egyes. elnöke SZERKESZTŐSÉG BERCSÉNYI JÓZSEF B.-B. vm. közs. jegyzők egyes. főjegyzője	Főszerkesztő BERKOVITS REZSŐ Felelős szerkesztő BERKOVITS MÁRK	Előfizetésidő negyedévre 2 K félre 4 K, egész évre 8 K Egyes szám ára 20 fillér Megjelen vasárnap
---	---	---	--

XVII. évfolyam

KULA, 1913 augusztus 17.

33. szám

Egy új miniszter programja.

Báró Harkányi János kereskedelmi miniszter programbeszédét mondott Nagyszentmiklóson.

A miniszter nem titkolja, hogy nem foglalkozott előszeretettel a politikával, közgazdasági pályán működött s nem fog kézni azokat a tapasztalatokat, melyeket pályáján szerzett, közgazdaságunk javára értékesíteni.

— Soha sem működtem — ugymond — az állami adminisztráció terén és évek óta visszahúzódtam a politikától, melynek torzalkodásával sehogy sem tudtam megbékülni. És hogy most — ezt szerénytelenség nélkül mondhatom — nem sikertelen közgazdasági pályám derekán, ettől megválva, a politika sikamlós és előttem nem rokonszenves küzdőterére lépjek, erre egy nagy szuggesztív erőre volt szükség.

Anélkül, hogy a kormány, a jelen kedvezőtlen közgazdasági viszonyok közt az egyenes adók reformjához nyulna, fontosnak tartom egyrészt, hogy az állam bevételének lehető fokozása mellett redukáltassanak a meddő kiadások és — ha ez nem is tetszetős — kezdeményezzük a jól alkalmazott takarékoság politikáját, másrészt pedig, hogy erőre juthatásunk érdekében megtegyünk minden lehetőt arra, hogy úgy mezőgazdaságunk, mint iparunk és kereskedelmünk minél inkább megizmosodjanak.

E terén is nehezi helyzetünket az általános pénzhány, amely sajnos jelenség nemesak nálunk, hanem Európa-, sőt világszerte tapasztalható. Érezzük e tekintetben a helyzet komolyságát, de a kormány, kerülve a meddő kiadásokat, azon lesz, hogy a mezőgazdaság, ipar és kereskedelem szempontjából fontos, hasznos beruházásokat a mostoha pénzviszonyok ellenére is eszközölhessen.

Tudatában vagyok annak, hogy fejlesztésünk kell egy a folyam-, mint tengerhajózásunkat — és ezeket a nemzetközi versenyben nagyobb tevékenységre kell képesíteniünk. Folyamhajózásunkra és ennek révén egész közgazdaságunkra a legnagyobb jelentőséggel bírna, ha a földművelésügyi miniszter úr vízi utaink javításával és egyes folyóink hajózhatóvá tételével és én, mint a kereskedelmi tárca vezetője, egyes főbb

csatornák létesítésével folyamhajózásunknak nagyobb tért biztosíthatnánk. És ha a jelen mostoha pénzügyi viszonyok mellett a nagyobb arányú finanszírozást igénylő tervekkel nem állhatunk is elő, mindazonáltal azon leszünk, hogy a pénzügyi helyzet javultával, az ily nagyobb tervek kivételére alkalmas pillanatot megragadjuk.

Vasúthálózatunk közgazdaságunknak nagyfontosságú szerve. Jelenleg, kerek számban szólva 18.300 kilométeren viszi a magyar államvasutat az üzemet, ebből mintegy 8300 a saját tulajdona. A pénzügyi helyzet miatt ezen a terén is lassabban kell ugyan a beruházásokkal haladnunk, de mégis elsőrendű feladatommak tekintem, mindent megtenni arra nézve, hogy ez az intézmény a közönség jogos igényeinek és a szaporodott személy- és áruforgalomnak eleget teheszen. Ott, ahol szükséges és a helyi érdekesség áldozatkészsége mellett az üzletkezelés nem ró a magyar államvasutakra külön terhet, a helyi érdekű vasutak építését az eddigi alapon szívesen fogom támogatni; különös támogatásomra számíthat azonban az olyan gazdasági jellegű, szorosan vett helyi érdekű kiépítésére létesített vasut, amely az önálló üzemkezelés mellett tervezettik. Meg kívánom ugyanis könnyíteni a mező, erdei és iparvasutak létesítését. A jelen pillanatban sűrű gondoskodás tárgya az ország több részében árvíz okozta bajok orvoslása. Azon leszek, hogy a megrongált pályák mielőbb helyreállíttassanak, a forgalmi szemponton kívül már azért is, hogy az árvízszújtotta lakosság munkát találjon.

A hajózás és a vasúti hálózat fejlesztése mellett kiváló gondot kívánok fordítani közúti hálózatunkra.

Mintegy százezer kilométert kitevő utihálózatunknak csak fele van kiépítve. A kinépesített részen való fuvarozás bizonyos időkben éppen-séggel nem, de az év nagy részében csak nagy nehézséggel lehetséges; áthatva az ügy fontosságától, pénzügyi helyzetünkhöz mérten, utihálózatunkat bővíteni és fejleszteni akarom és iparkodni fogok az e terén tapasztalt hiányokat megszüntetni. Az 1907-ben megkezdett utállamosítási akció keretében évenként mintegy 400 kilométer-

nyi út vétetett eddig állami kezelésbe. Ezt az akciót én is folytatni szándékszom és remélem, hogy e program befejeztével a főlshabaduló évi 2millió Kt a törvényhatóságok utihálózatának fejlesztésére fogom fordíthatni.

A közúti program azonban csak akkor érvényesülhet majd, ha az új közúti törvény megteremtésével lehetővé válik mintegy 16000 kilométernyi új műút kiépítése és ezzel az ország minden számottevő községének a közúti hálózatba való bekötése.

Az ipartelepítés terén mindent el fog követni, hogy a kedvezőtlen helyzetben lévő hazai ipart támogassa. Mielőtt a továbbiakra nézve állást foglalna, bekéri a kereskedelmi és iparkamaráknak és egyéb érdekképviseleteknek tapasztalatait és javaslatait a jövőre nézve.

A közeli időben a kormány számos új és üdvös alkotással szándékozik a törvényhozás elé járulni.

Immár elérkezett az ideje annak, hogy Magyarország, követve a nyugat fejlettebb országainak példáját, szociálpolitikai alkotásokkal is intenzívebben foglalkozzék. Munkában vannak a vándoripar, ugyisint az építőipar gyakorlásáról szóló törvénytervezetek. Foglalkozunk továbbá az ipar gyakorlásáról szóló törvénytervezettel, az iparosok, kereskedők és alkalmazottak szervezetről szóló törvénytervezettel, az ipari munkának vasárnapi és ünnepnap szüneteléséről szóló törvénytervezettel, a magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak munkaviszonyainak szabályozásáról szóló törvénytervezettel, az ipari üzemből alkalmazott gyermekek, fiatalok és nők védelméről szóló törvénytervezettel.

Reformra szorul az építési és ipartelügyeleti szolgálat jelenlegi szervezete is. A mind újabb felmerülő építési balesetek egető szükségére teszik az e terén való felügyelet fokozását. Nemkülönben reformra szorul az iparegészségügyi felügyelet is, a jelenlegi szervezetben ez ugyanis igen mostoha elbánásban részesül.

A munkásbiztosítás ügyét szabályozó 1907. évi XIX. törvény cikk is megérett a meelőbbi revízióra. Ezt az egész közvélemény sürgeti, úgy a munkaadók, mint az alkalmazottak is, sőt a revízió szükségességét a törvény cikk megalkotója, Kossuth Ferenc is elismerte. A munkáskórházak meelőbbi építését fogom szorgalmazni, addig is gondoskodván az ideiglenes elhelyezésről.

Impressziók.

Kedves Leonám!

„Végre valaki, akinek elmondhatom a sok újságot!” így kiálték fel, midőn azt irtad kedves Leonám, hogy híven számoljak be mindenről, amit eddig láttam,

És én tehetségem szerint eleget is fogok tenni kívánságodnak, habár azt nem követelheted tőlem, hogy híven és mindenről beszámoljak Neked. Mert az egy kicsit túlsok lenne egyszerre. No meg aztán máskorra is kell hagyni valamit. Nemde?

En már sajnos magam sem emlékszem mindenre tisztán, csak, mint a panorámában, úgy villannak el előttem a csodás, színes képek.

Eszembe jut a megérkezés legelső stációjára, egy harmatos nyári reggelen. Úgy érzem, mintha most volna, hogy végig kocsikázunk az alvó városos és ittasan szívjuk be a friss hajnali levegőt.

A felkelő nap fényében fürdenek a paloták és a karsú gót templomok égbenyuló tornyai; megannyi remekbe készült művei az emberi észnek és kéznek. Széles, fákkal szegélyezett utakon, tereken megyünk keresztül, majd szűk, keskeny utcákba érünk, ahol felveri az alacsony házak csendjét a kocsí zörgése.

Egyszerre csak zökkenés ebreszt fel álmodozásomból. A kocsí megállt és mi bemegyünk a nagy kényelemmel berendezett szállóba.

Nem sokáig vagyunk benn, sietni kell, nincs sok idő.

Nemsokára tetőtől-talpig készen, frissen indulunk a császári nyári rezidencia, Schönbrunn felé.

Vasárnap van és a csodás parkban, a fal-

szerűen nyesett fák, hófehér marványszobrok, pompás virágágyak és szökőkutak között tengeri nép nyüzsög.

A királyi palotával szemben, egy kis dombon emelkedik a Gloriett. A lombos fák között párok sétálnak fel a kavicsos utakon, hogy a Gloriett tetejéről kinálkozó csodás kilátást élvezhessék.

A kép eltűnik a szemem elől és egyszerre csak a Praterben vagyok. Színes fogatok robognak el mellett, s a széles sétányon ünnepi ruhába öltözött emberek hallgatják a kávéházakból kiáradó keringőnek lágy ütemeit.

Beljebb az ezerféle mutatványos bódé között az óriáskerék forog.

Majd a Szent István templom karsú tornyai ötlenek a szemembe. Bemegyünk és tömjénillettől terhes levegőjében áhitattal nézzük a remekműveket, az oltárokat, a festményekkel ekesített gótikus ablakokat, a mesés fatáragásokat.

Azután egy díszesen berendezett villamos kocsí ablakából nézem az eliramló vidéket. Nap-sugaras zöld rétek s erdők közül kikacsintgató fehér nyárilakok között visz el utunk, míg végre a „legnagyobb magyar” tragikus halálának a színhelyére — Döblingbe érünk.

Visszatérve megnézzük szegény, szerencsétlen királynénknak, Erzsébetnek fehér marványszobrát, majd a monumentális Mária Terézia szobrát, a hatalmas asszonykirály szobrát tekintjük meg.

Másnap szakadó esőben indulunk utnak Salzburg felé. Mire odaérünk, kitisztul az idő s a gyönyörű fekvésű városka díszre, a régi vár a hegy tetején, büszkén tekint alá.

Megnézzük Mozart szülőházát, melyet bizony nagyon megviselt az idő és meghallgatjuk a tradicionális harangjátékot.

Azután a városka többi nevezetességei: a gyönyörű park a Naturtheaterrel, egy nagyon régi temető, sziklába vájt katakombákkal és a templomok kerülnek sorra.

Hellbrunnon keresztül megyünk aztán Berchtesgaden gyönyörű hegyes vidékére. Königsseel-nél motorosra szállunk és nesztelenül, gyorsan siklik el hajónk a zöld vízen, a kopár, meredek sziklafalak között. Egyszerre csak a tónak legkeskenyebb részén puskaövés dördül el, melyre százaszorosán visszhangoznak a közeli hegyek, eleinte egyre erősbödő dörgéssel, mely végre lassu morgásban hal el.

Egy-egy szakadékbba besütnek a nap sugarai, megcsillan valami, majd, ahogy mindjobban közeledünk, vakító fehérségével elkápráztat a frissen lecsott hó.

S a fenséges látványnak valami utólerhetetlen báj kölcsönöznek a festői tutajok, amint lágyan hímáloznak a habokon. A vadkacsáknak egész raja követ bennünket. Sebesen szelik a vizet és úgy tetszik, hogy már-már utólernek, de a távolság köztünk mindig nagyobbodik, alakjaik mindig jobban elmosódnak, míg végre csak egy pár fekete folt látszik belőlük. Abahagyják az aránytalan küzdelmet s erős, biztos lökésekkel sietnek a part felé.

Tovább, tovább...

Elém varázsolódik a bajor tenger, az óriási tó, idyllikus nyugalomával, virágos szigeteivel.

Csendesen, mint alvó óriás terül el, homlokára hegykoszorú fonva. Egy szellő sem rezdül és a tükörsíma, mozdulatlan vízszínen játszik a déli verőfény.

Meg látom a mesebeli csodakastélyt a magányos szigetcské közepén, zöld erdő mélyébe rejtőzve. Egy elhagyott, kihalt paradicsom, egy gondozatlan Éden.

Tudatában vagyok annak, hogy beszédemben szükségképpen többé-kevésbé az általánoságok terén mozogtam és közgazdasági bajaink orvosságát nem jelöltem meg, de, tisztelt uraim, szavakkal e teren célt nem érünk. Nagy Széchenyinek egy mondatát legyen szabad itt kissé rövidítve idéznem: „Dolgozni és munkálkodni kell naponta szüntelen. Van beese, fölötte nagy beese, a szónak, nem tagadhatni: de a teti, a százezreknek egy célra törekvő tette, emelheti csak ki nemzetünket alacsony állásából.”

A nagy államferiú e mondása tükrözi vissza az én föltölgasomat. *Ne szavaim, de tetteim után méltóztassanak majdan megítélni.*

A kereskedelmi minster azon törekvése, hogy az ország minden számottevő községét a közúti hálózatba szándékszik bekötni, már magában véve is elegendő arra, hogy az ország falun lakó községeinek rokonszenvét megnyerje. S mi őszinte szívvel kívánjuk, hogy törekvéseit teljes siker koronázza!

Hírek a megyéből

Közigazgatási bizottsági ülés. Folyó hó 13-án tartotta a bizottság rendes havi ülést Zomborban, Scultty Ferencz alispán elnöklte mellett. — A közegészségügyről dr. Spitzer István megyei főorvos tett jelentést. Julius havában igen kedvezőek voltak az állapotok a megyében. A vörheny majdnem megszüntnek tekinthető. Az ország fertőző betegségei 11 áldozatot szedtek a múlt hóban. Több gyógytárat vizsgált a főorvos a m. hóban, de tevékenységének legnagyobb részét a kolera elleni védekezés kötötte le. A védekezés súlypontja Titen és Apatinban nyugszik, hol kolera-vizsgáló állomások vannak. Titeleat rendben van minden, de Apatinban a járványkórház nem felel meg. A község új járványkórházat fog építeni. — E hó 4-én volt az első koleraeset Titen. A bakteriologiai vizsgálat azt a meglepő eredményt adta, hogy a kolera ember feleségénél és egy hajómunkásnál is virulcus kolera vibrákat találtak, de a két egyen immunisnak látszik a koleraival szemben. Ezeket teljesen elkülönítették. (Időközben, mint közlik, a két egyen megis megbetegedett koleraiban. Szerk.) A fertőzés eredete után kutatva, lehet, hogy a törökbecei piacon vásárolt szilva volt kolera-csírakkal fertőzve. Lehet, hogy legyek, szunyogok stb. hozták át a csírákat koleras vidékről és beszennyezték a piacon levő szilvákat. A trachomások száma 1913. évben 461-el csökkent. A múlt év végén 6583 trachomás volt a megyében. Ezek gyógyítása pontosan történik. — Sürgős intézkedéseket kell tenni, hogy az üresedésben levő 13 községi orvosi állás mielőbb betöltsék. — *Faragó János* kir. tanfelügyelő bejelentette, hogy *Kulán állami polgári fiú- és leányiskola* szervezése 1914. szeptember 1-től kezdődő hatállyal elrendeltetett. — *Fodor Mihály* kir. tan. pénzügyigazgató a közadók állásáról tett jelentést. — *Balku Gyula* gazdasági felügyelő részletes jelentést tett a mezőgazdasági helyzetéről. — *Szankovits György* műszaki tanácsos a közutakról referált. — *Vegül Gramling Kornél* kir. ügyész a fogházügyről tett jelentést.

Zombor sz. kir. város törvénhatósági bizottsága folyó hó 13-án legűj. *Szemző István* főispán elnöklte alatt rendes évnegyedes közgyűlést tartott. *Hauke* úrné polgármester felolvasta tartalmát, melyben felhatalmazást kért arra,

Meg előttem van a mérhetetlen pompa, fény és gazdagság, ami körülövezte II. Lajost, a szerencsétlen bajor királyt, ahol mindenből az ő zaklatott lelke arad szét s az ő emléke lesz urrá mindenben.

Aztán jött München! München... ez a csodaszép bajor főváros, műremekeivel, hatalmas alkotásaival, monumentális épületeivel, ragyogó utcáival, mindenütt megnyilatkozó művészi érzelével, a kedélyességével, lojális erületeivel: mindenképen elragadó. Münchenben, ahol mindenütt csak a művészet, az alkotó lep előtérbe, ahol a művészet szinte tobzódik különféle szépségeiben, ahol a civilizáció két kezzel szórja aldó ajándékait az emberiségnek: ott nemcsak a gazdagság, a fény, a pompa kápráztat el, de telemel az örök művészet is!

Lehet, hogy mindazt, amit most itt összeírok, csak a fiatalos hev diktálja, de érzem, hogy így igaz és így természetes és ezerm, hogy nem is lehet másképp.

Köfő szeretnek lenni, hogy méltón leírhasam a wachau hajóutat, ahol napsütéses szőlőhegyek, majd zord sziklák között visz el az út, ahol a Duna, a hatalmas folyamóriás, minden fordulójanál egy festői szépségű rom ötlük az amulattól nema ember szemébe. E felséges látvány felidezi lelkemben azt a kort, amikor ezek a várak dacolva ellenséggel, viharral, dacolva az idővel, büszken tekintettek le a magas hegyromról a zajló Dunára; amikor kardesorgestól, pohárzengetől visszhangoztak az öblös termék és pancelos, dahás vitezek itták az áldomást erős sziklafeszkeikben...

Es most itthon elmékedem a csodák felett, amelyek úgy tűnnek fel előttem, mint egy álom, mint egy szép nyári álom...

Budapest, 1913 aug. 12.

Szabó Lili.

hogy a szabadkai máv. üzletvezetőségénél és a keresk. minsternél eljárhasson, hogy a szeged-dáljai osztálymérnökséget Zomborba helyezzzék át. — Az új kormány kinevezését örvendetes tudomásul vették. A Krump-féle magánpolgári leányiskolát 4000 K-val segélyezik. A vizkárosultaknak 300 K-t szavaztak meg. A bácsmezei cukorgyárnak a gyár felépítésére egy évi halasztást adtak.

Szabadka. Céner Andorné, államvasuti főmérnök özvegye, álmatlanság ellen veronált szedett. A múlt napokban nagyobb adagot vett be és eszméletlenül szállították a kórházba. Az esethez a szabadkai lapok rémregénybe illő meséket fűztek: hogy elvesztette vagyonát egy szabadkai bankban, hogy szellemeket idézett es férje szellemének sürgető hívására mérgezte meg magát stb. Most az úriasszony, felépülve a kórházban, levelet írt a szerkesztőségeknek, hogy a szenzációra éhes publikumnak miért dobták őt áldozatul? Sem a riportert sem a közönség nem nagyon keresik a dolgok valódi összefüggését. A riportert villamos erővel dolgozik; minden mindig sürgős, a dolgok mélyere tekinteni nem ér rá, a kéziratokat sürgeti a nyomda — és ezzel mentheti magát. De azért „szenzációra” mindig szükség — lesz. Ha nincs igaz — hát csinálni kell, mert ez a reggeli kávéhoz kijár a m. t. közönségnek.

A szabadkai új polgári iskola épületére kiírták a tervpályázatot. Az új intézet két utcára 70meters homlokzattal fog épülni; 12 tanterem lesz a kétemeletes palotában. Az épület modernül egészségügyi szempontok teljes figyelembevétele mellett, de nem fényűzően tervezték. Az első díj 1200 K, a második 600 K, a harmadik 400 K (gyatra díjazás, ezért aligha fognak elsőrendű erők pályázni!) A zsűri 7 tagból fog állni; elnöke a polgármester. A pályázat szept. 15-én jár le. Az új iskolalapota építését a jövő tavasszal megkezdik.

Két francia sport-újságíró érkezett a m. napokban Szabadkára. Már bejártak gyalog Európa nagy részét. Eddig 31000 km. utat tettek meg gyalog. Egy nagy díjért 6 esztendő alatt a föld körül 90ezer km. utat akarnak gyalog és pénz nélkül megtenni. Csupán saját arcképükkel ellátott levelezőlapokat szabad nekik eladni, a miből a legszükségesebb kiadásokat fedezhetik. Podgyászuat egy kis kocsin tolják. Mindenütt ahol megfordulnak hatósági bélyegzővel igazolhatják ottlétüket és azt a díj kifizetőjének beküldik. A két izmos fiatal ember innen Szegedre indult és Oroszország felé veszik útjukat.

A szabadkai löversenyegyesület e hó 20-án rendezt az idei löversenyét. A mezőgazdák versenyére 5, a síkversenyre 7, a gátversenyre 3, Szabadka díjára 8, akadályversenyre 3, Úrlóvasok Szövetkezetének díjára 6 nevezés történt.

Két jobb sorsra érdemes fiatal kereskedő a Geiger Gyula fiait cég tagjai esodót kértek maguk ellen. Nagyszabású ruházat létesítettek 1911-ben — azelőtt kisebb üzletük volt — de Szabadka ügylatszik nem bír el ily vállalkozást. A közbejött általános pénzügyi leromlás és tüzeset folytán a m. évben fizetésektelenné vált cég az egyezséget nem tudta betartani s bár újabb egyezsége léptek vele hitelezői de az óriási perköltségeket a cég nem bírta el és esodót kért önmaga ellen.

Újvidékre pénzügyi biztossá nevezte ki a pénzügyminster Pataky Lajos honv.-főhadnagyot.

Palánka. A Hipp-féle ingatlanok megvétele a m. kir. belügyminsterium is jóváhagyta. Új községváza fog a telken épülni, míg a régi községváza és jegyzői lakot értékesítik. — A palánkai „Philantropia Kör” jótékonyági egyet aug. 20-án a palánkai Casinó kerthelyiségében ünnepélyt rendez. D. u. 4 órakor jelmezes gyermek-ünnepély lesz. Este táncmulatság és szépségverseny lesz. Az estyelen megjelenő hölgyek három legszebbike egy-egy szép emléktárgyat kap. — A hármás Palánka területén lizetendő állami borítal és hűs-fogyasztási adók megváltása tejeben a m. kir. pénzügyigazgatóság közel 2000 K-val többet követel meg mint eddig és pedig összesen 50244 Kt.

Dunacséb. Vereska József uradalmi juhász a béresgazda utasítására egy kergető-körös birkát vágott le és azt a béresgazda a béresek között kiosztotta. A fertőzőt hústól a cselédség megbetegedett és Arszemin Gyókanak 14 éves leánya attól meg is halt. — Dr. Pető János palánkai járásbíró, dr. Sommer Antal járásorvos Dunacsében vizsgálatot indítottak. Dr. Schaffer József közs. orvos felboncolta az elhunyt leányt és kétséget kizáró módon megállapították, hogy a halált a fertőzőt hús okozta. Az ügyészeg a bünyügyi eljárást megindította.

Ada. A polgáriiskolát i. év szept. havában megnyitják. Mind a négy osztály egyszerre megnyitják. A magániskolát a község támogatja. — Lászlófi Bódog szántársulata jövő hó elején kezdi községünkbe. Az előadásokat Nagy Gergely újraépített színháztermében tartja a társulata. — Az Iparos Olvasóegylet szept. 8-án műkedvelőelőadást rendez. — A m. kir. pénzügyigazgatóság a bor- és hűsfogyasztási adóért 26,652 Kt kíván a községtől.

Felsőszentivánon i. hó 10-én tartották meg a tanítóválasztást. 9 férfi és 4 nő pályázó közül Scherer Anna csávolyi okl. tanítónő választották meg szótöbbséggel.

A belügyminster jóváhagyta a szeghegyi szegénygyermekket gyámolóító egyesület és a Szilberk községi gazdakör alapszabályait.

Óbecse. A vasútállomáshoz vezető utat a vármegye hajlandó kockakövekkel burkolni, ha a község a költségekhez 6000 K-val hozzájárul. A képviselőtestület megtagadta a hozzájárulást.

Egy közveszélyes csavargó járta be a múlt napokban Szilbács községet. Elesztin Rada sztapári illetőségű munkás több szilbácsi lakostól hamis ürügy alatt kisebb-nagyobb összegeket csalt ki. A csalásokat bejelentették Sztapár község jegyzőjének, akitől azt a felvilágosítást kapták, hogy Elesztin csavargásból el s így óvakodjék tőle a lakosság.

Topolya. A bácskai amatőrfestők itteni kiállítására iránt, mely i. hó 25-ig marad nyitva, élénk érdeklődés mutatkozik. Limbek Elek egyesületi alelnök több szép képe talált vevőre, sőt a Limbek-fiúk, akik szintén ügyesen kezelik az ecsetet szintén szép sikert értek el. Érdekes, hogy Limbek Elek csak 5 év előtt kezdett festeni. Bicskey Péter képei feltűnést keltek. A fiatal művész pasztelljei igen kedvesek és vonzóak. Rényi Balázs és Kistamás János munkái figyelemre méltók. A fényes erkölcsi siker mellett, anyagiakban is tűrhető eredménnyel fog a kiállítás záródni. — A villamos világításra vonatkozólag Molnár és Révész nagyikindai és Bodrog Mór topolyai vállalkozóktól érkeztek be ajánlatok. Az ajánlatokat kinyomatták és tanulmányozás céljából szétosztották a képviselőtestület tagjai közt. F. hó 21-én a közgyűlés határozni fog. — A topolyai egyesült iparosok és kereskedők köre, az ifjusági önképzőkör közreműködése mellett igen sikerült műkedvelőelőadást rendezett.

A kulai polgári iskola ügye.

Mint ismeretes a nm. vallás- és közoktatásügyi minster úr értesítette a községet, hogy az 1913-14 tanévben az állami polgári fiú és leányiskolát Kulán megnyitja.

Kulán azonban már néhány hónappal előbb a polgárság körében mozgalom indult meg, hogy az iskola már most szeptemberben megnyitják. Dr. Holländer Dávid közs. orvos és Nagy István bórkereskedő gyűjtötték az aláírásokat s kötelező nyilatkozatot irattak alá a szülőkkel. Az eredmény fényesnek mondható, mert már 25 gyermek után 4300 K összegre kötelezték magukat a jobbmodu szülők, úgy hogy 50-60 gyermek után a tandíjjal együtt kb. 6000 K bevétel remélhető.

E szept. eredmény folytán biztosíthatta a polgárság a községet, mint erkölcsi testületet, hogy amennyiben az állammal szemben magára vállalja az intézetnek már 1913. szeptemberében tehát egy évvel előbb való megnyitásából eredő költségeket; úgy ebből a községre nézve költség alig fog származni!

Az előjáróság magáéva tette a polgárság javaslatát és i. hó 12-én rendkívüli közgyűlés elé terjesztette az ügyet. — A közgyűlésen, melyen nemcsak a képviselőtestületi tagok, hanem az érdekelte polgárok is nagyszámban jelentek meg, dr. Holländer Dávid ismertette az ügyet, Kugler Béla közs. jegyző pedig felolvasta a polgári fiú- és leányiskolának már az 1913-14 tanévben leendő megnyitása tárgyában az előjáróság következő javaslatát:

Kula község közönsége hálásan fogadta a Nagyméltóságú Vallás és Közoktatásügyi minsternek 125279 sz. 1912 nagybecsű elhatározását, hogy Kulán 1914. szeptember 1-én hajlandó a polgári fiú- és leányiskolát megnyitni. Tekintve azonban, hogy Kula község közönségének nagy érdeke tüződik ahhoz, hogy a polgári fiú- és leányiskola már 1913. évben megnyitjon és tekintve, hogy közönségünkben meg van az áldozatkészség arra, hogy az 1913-1914 tanévben az államnak rendelkezésére nem álló költséget a Nméltóságú Vallás- és Közoktatásügyi Ministeriumnak rendelkezésére bocsátja, javasoljuk, hogy mondja ki a képviselőtestület, hogy amennyiben a Nagyméltóságú kir. Vallás és Közoktatásügyi Ministerium a kulai polgári fiú- és leányiskolát még 1913-ban felállítana, úgy az ehhez szükséges költségeket u. m.:

- 1) Egy rendes tanerő 1913-14 tan-
évre járó fizetése fejében 2000 K
- 2) Egy segéd tanerő 1913-14 tan-
évre járó fizetése fejében 1400 K
- 3) Igazgató pótdíja 600 K
- 4) A két tanerő lakbérére 760 K
- 5) A szolga díjazása 300 K
- 6) Bérhelyiség természetben
- 7) Padok és felszerelés természetben és ezenkívül netalán felmerülő egyéb költségeket a magas ministeriumnak rendelkezésére bocsátja, s ezzel szemben kéri a két tanerő kinevezését és az 1913-14 tandíjjának Kula községének való visszatérítését.

A képviselőtestület minden vita nélkül egyhangulag elfogadta a javaslatot és a következő véghatározatot hozta:

4536 kig. 82 jzkvi 1913 sz. Véghatározat. „Az előjáróság javaslata egyhangulag elfogadtatik, s a polgári fiú- és leányiskolának az 1913-14 tanévben leendő megnyitása esetén a szükséges költségeket a község a magas ministerium rendelkezésére bocsátja.

Ezen véghatározat az 1901: XX. tc. 8. §-a b. pontja értelmében felebbesre való tekintet nélkül végrehajthatónak mondatik ki.”

A gyűlés után nyomban felterjesztette az előjáróság, a véghatározat melléklésével, az indokolt kérvényt a nm. vallás- és közoktatásügyi

minister úrhoz és remélhető, hogy a kérelemnek a minister helyt is ad.

Ennek pénzügyi akadályja sincs, mert igaz, hogy egy évvel előbb nyílik meg a polgáriiskola, de az első év költségeit a község garantálja, s hogy a második évben még két megbízott tanóra lesz szükség, ez csak 2400 K többköltséggel járna az államra nézve, mintha csak 1914-ben nyitná meg az iskolát.

Ez pedig igazán nem változtathat a minister költségvetésén, amelybe egyébként még ez a kicsi tétel is felvehető . . . .

Tehát alapos a reményünk, hogy az intézet még ez év őszén megnyílik.

Nézzük már most, hogy tulajdonképpen mekkora is a mi polgári iskolai alapunk. Kugler Béla közs. jegyző felállítására szerint a következő:

1. Kézpénz	2434.18
2. Takarekban (kamattal) Czucz-féle alapból	9709.77
3. Kötelezvényekben	5798.46
4. Község által igénybe vett ideigl. kölcs.	19249.60
5. Volt csendőrlaktanya ára takptárban elhely.	5960.50
6. A fogyasztási adóból származott jövedelem takptárban elhelyezve es 1911-12 évi fogy. jövedelem közpöntárban	18479.30
7. A vásártartási jogért eddig fizetett es felszabadult összeg részben takptárban elhelyezve részben a községtől járó összeg mint követelés	15260.92
8. A Czucz-féle ház remélhető eladási ára	24000.—
Főösszeg K 100892.72	

Tehát százezer K saját tőkénk áll már is a polgáriiskola építkezés céljaira rendelkezésünkre!

A mintegy 12 év előtt épült palánkai állami polgári fiú- és leányiskola kb. 90ezer K-ba került Palánka községnek; már a topolyai — csupán fiúiskola — kb. 120ezer K-ba került.

Mi tehát kb. 150ezer K építési költségre számíthatunk. A berendezés és felszerelés költségei is kb. 30ezer Kra tehetők. Így tehát az iskola céljaira még kb. 80ezer K kölcsönre lesz szükségünk. Ez 65 évi annuitásos részletekben nem fogja a pótdadót említésre méltó módon emelni.

E sorok írója szerénytelenség és hivalkodás nélkül, de a jól végzett munka elégtelével tekinthet vissza arra az időre, amikor az egész képviselőtestülettel szembehelyezkedve, a polgárság követelését magáévá téve, felvette a harcot a polgári iskoláért és a már megszavazott felső ipariskola érdekében hozott határozat ellen, a nm. vallás- és közoktatásügyi minister úrhoz felelősséget nyújtott be. Ekkor kérte be a minister úr a Czucz-féle alapítványról szóló alapítólevelet — amely azonban nem volt meg. Midőn aztán minden tényező meggyőződött arról, hogy Kulára felsőipariskolát kapni több mint lehetetlenség, akkor az alapítólevelet 1911. dec. 29-én megszerkesztették és pedig mint: *Czucz József közös polgári községi iskolai alapítványt, melynek célja: Kula községben egy közös polgári iskola létesítése.*

Dr. Récsy Ede és még néhány képviselőtestületi tag érdeme, hogy ezután úgy határoztak, hogy legyen akkor az egész ipariskolára szánt alap egy polgári iskoláé, s mivel ez kb. 150ezer K-nyi összeg, úgy most már nemcsak fiú, hanem leányiskolát is létesítsünk. Önm. báró Vojnits István v.b.t.t. orsz. képviselőnk vihette csak keresztül, a mostani kedvezőtlen viszonyok közt, hogy Kula tényleg meg is kapja az állami intézetet! Ezért nemcsak a kulai polgárság halálját érdemelte ki, de a késő utódok, ez intézet majdani növedékei is halálával tognak nemes érdemeire gondolni!

Kula, 1913 aug. 16.

BERKOVITS REZSÓ

Hirek

Szent István napjára.

Hagyományos kegyelettel és igaz magyar szívvél ünnepli Magyarország hálás népe első királyának, Szent Istvánnak névnapját. Az ünnep országos és vallásfelekezeti nélkül való. Nemcsak a katolikus hívek szentjének szóló hódolatunk és imánk, hanem a nemzetalapozó nemzeti nagy királynak. És minél messzebb van a történeti idők távlata, az az idő, midőn Koppány vezér viszályos pártot ütött az ősvallás érdekében — annál szorongóbb érzéssel jut eszünkbe a költő szava: „Isten csodája, hogy még áll hazánk.“ A turáni sikról szakadtunk Európa nyugati kultúrájába és valóban nagy államiértűre volt sürgős szükség, aki átlátta, hogy maroknyi nemzete, bármily tündöklő erényekkel is, csak úgy tarthatja fenn magát, ha mesgyéjén az európai kultúráramlásnak, beleolvad és felveszi a kultúrának legpregnansabb formáját, a keresztény vallást. Istvánnak államférfiúi nagy talentuma nemcsak ennek átlátásában mutatkozik, hanem abban is, ahogy országa területét a közigazgatás és igazságszolgáltatás céljaira elrendezte. Ezer esztendő viharát átélte a vármegyei rendszer, ezer esztendő óta él alkotmányunk, melynek alapjait az első nagy király rakta le.

Nem lennénk méltók nagy elődeinkre, ha nem a legtisztább ünnepi érzéssel ünnepelelnék a nagy király napját, mert hiszen abban egyeznie kell minden véleménynek, hogy nekünk őt a gondviselés adta. Ezer esztendő alatt nemzetünk nagy viszontagságokat élt át, nagy katasztrófákat látott, volt idő, mikor nemzeti létünk szinte kockán forogott és hányszor, de hányszor sirattuk az elvesztett Mohácsot, nemzeti szerencsétlenségünk száma annyi, hogy az ezekre irányzott történelmi

tekintet mondatta a költővel azt az előbbi idézetünket: „Isten csodája, hogy még áll hazánk.“

A történelem szinpadáról kicsoda nagy, virtuosus nemzetek tüntek le ez idő alatt! És nekünk is hányszor fentek már azt a kést, amelylyel nemzeti életünket elvágják! Kellott lenni Szent István állampolitikájában olyan öserőnek, melyen mint a közséklán megtört a viszály, az ármány, a balsors minden csapása, a négy folyó és a három halom gyönyörű földjeért való éhes birtokvágnak minden fegyveres kísérlete és vérszes háborúja. És ne felejtjük el, hogy nemzeti szerencsétlenségünk között mindenkor legnagyobb volt a belső viszály, mely nálunk nagyobb nemzetet is a végsemisülésbe sodort és amely annyira nem szűnt meg soha, hogy templomainknak ma is hivatalos éneke: „Hol vagy István király, Téged magyar kíván.“

A sorsáért aggódó nemzetnek sóvárgó jajdulása, imája és reménysege zendül meg e százados években. És ma épen olyan aktuális, mint századokkal előbb, jelezve a gyászos márt, amikor épen olyan aggódo nemzeti búsongással tohászódik a nagy király felé.

A király születésnapja. Szeretettel és megilletődéssel tekint föl minden magyar, koronás királyára, ki a jó Isten kegyelméből népeinek szerencséjére ritka erőben és frissességben megéri f. hó 18-án a 83. születésnapját. Ez a kor már régen is a patriárkák kora volt. Még arra a közrendi emberre is kiváló kedvezése a sorsnak, aki az életnek nagyobb küzdelme nélkül jutott az aggastyán évekhez. Hát a király, aki országa népeinek bújást-baját nehéz éjeleken át virrasztotta, akit az Isten apai szívében is sűrűn és keservesen látogatott, ki mellől hitvese oly kegyetlen vészettel ment az örökkévalóság hazájába. Királyunkat a hosszú, félszázadot meghaladó uralkodása során sűrű csapások érték, de meg nem törték. Abban is példát ad, hogy Istenben vetett hittel hogyan kell a sors csapásait férfias lélekkel elviselni. Milliók imája száll ég felé a király életéért, s egészségéért! F. hó 18-án minden templomban hagyományos módon megünneplik Öfelsége születésnapját.

Kula község képviselőtestülete f. hó 12-én rendkívüli közgyűlést tartott a következő tárgyorozattal:

A kulai polgári fiú- és leányiskola esetleges felállítására 1913-14 tanévben. — A község az állammal szemben a költségeket elvállalja és kéri a ministert a tanerők kinevezésére.

Közmunka mérve és váltáságarának megállapítása. — A múlt évi szerint megállapított.

Szemző Antai és tsai kérelme a heti állatvásárok kihelyezése tárgyában. — A kiküldött bizottság újabb érdemleges javaslatra hivatott fel.

Horvát Károly községi írnok május havi illetményének kiutalása. — Visszatartott felilletménye kiutaltatott. Ferencsatorna rt. vadászterület tárgyában hozott II. fokú végzés. — Megfelelveendő.

Kenderázattásért fizetendő évi haszonbéri szerződés jóváhagyása. — Jóváhagyott.

Árvizkárosultak segélyezése. — Az árvizkárosultak javára 180 K megszavaztatott.

Tiszaujlak község árvizkárosultjainak segélyezése. — 20 K megszavaztatott.

Községi alkalmazottak részére napidíj kiutalványozása vásári kirendelés alkalmával. — A kirendelés alkalmával a szabályrendelet szerinti napidíj megszavaztatott.

Lóhert Péter közs. adó törlése. — Elutasítottat. kk. Barta János illetőségének megállapítása. — Napirendről levetetett.

Bartók András illetőségének megállapítása. — Kulai illetősége megtagadtatott.

A kenderázattó vízének levezetésére szükséges csövek megrendelése. — A szükséges csövek beszerzésével az előjáróság megbízottat.

A kulai polgári iskola ügyében kiküldött bizottság komolyan munkához lát. Már folyó hó 19-én értekezletet tartanak, melyre a meghívókat a bizottság tagjainak szetküldte az előjáróság. A bizottság a következő képviselőtestületi tagokból áll: Abel Miklós, Boberity Milán, Berkovits Rezsó, dr. Holländer Dávid, Horváth Mihály, Kugler Béla, Kersch Mihály, dr. König Soma, Krämer Márton, Kulyancsity Táca, dr. Lebach László, Mezey Zsigmond, dr. Récsy Ede, Urnauer Lőrinc és Zimmermann Miklós. Az értekezlet tárgyai a következők: 1) polgári iskolai alap nagyságának megállapítása. — 2) A junktimos véghatározat ügyében teendő intézkedések. — 3) E kulturális és gazdasági berendezéseken felüli szükségletek megállapítása. — 4) Indítványok. — Az értekezlet eredményéről jövő számunkban referálunk.

Uj káplán Kulán. Piller János ujmisés káplán, aki tanulmányait Innsbruckban végezte, Nagyboldogasszony napján foglalta el állását Kulán.

Kinevezés. A pénzügyminister Majszky Sándor kulai földinket, jelenleg tordai pénzügyi fogalmazót pénzügyi segédtitkárrá nevezte ki. — A tordai lap meglel elismeréssel ír Majszky Sándor szorgalmáról és sokoldalú tevékenységéről.

Ó- és Ujverbász. A verbásziak az árvizkárosultak javára e hó 10-én megejtett gyűjtés alkalmával 147367 K-t szolgáltattak be a megyei alispáni hivatalhoz. A községi előjáróság buzdítására a két község hölgyei vették kezükbe az adománygyűjtés gondjait, melynek eredményeként Ujverbáson befolyt 873 K 67 f és Överbáson 600 K. — A hölgyek lelkes buzgóságát az elért szép eredmény nagysága tünteti föl.

Överbász. Leszkovác Mileta gyógyszerész tulajdonost az överbázi g. k. szerb egyházközségi képviselőtestület e hó 10-én tartott ülésén „iskola-igazgatónak“ választotta.

A szentfülöpi ifjúság tegnap este a kisbucsu napján táncmulatságot rendezett. Előzőleg

értekezlet volt Szentfülöp község iskolázott szü-löttei bevonásával. Jövőre ünneplik u.i. Martin József tb. kanonok és dr. Pertschy Ferenc nyug. katonai főorvos 50 éves papi, illetve orvosi jubileumát s ezen fényesnek ígérkező ünnepély módozatait beszélték meg.

Cservenka. Mayer Ádám földbirtokosnak a m. héten 350 kereszt gabonája égett el. A kár meghaladja a 6000 Kt.

Az étkezés a tudomány világitásában.

Az étkezés most divatozó sorrendje hosszú történelmi fejlődés eredménye, melyet elődeink rengeteg tapasztalata gyűjtött egybe. Az a kérdés merül már most föl, vajon megállja-e az étkezés öröklött módja, szinte művészete a tudomány világitásában is a helyét? R. S. Levensen dr. a California Medical and Surgical Review-ben erre a kérdésre igenlő választ ad. A gyomor munkájából és az emésztő-processzus egyes részleteiből ugyanis arra a következtetésre jutott, hogy az étkezés ősi sorrendjének mely értelme van és hogy — mint oly gyakran — ezen a téren is mindig megtalálta az ember a helyes gyakorlati irányt s a tudomány csak azt mutatja ki, miért fejlődött életrendünk századok folyamán éppen olyanná, aminő ma és nem másmilyenne.

Már az elegáns ebéd vagy vacsora millióje is önkéntelenül az emésztés szolgálatában áll. A gyönyörű edény, az értékes virágdísz, a zene, az elegáns toalettek — mind csak arra való, hogy az étkezés kellemes preludiuma legyen. Az utóbbi évek során ugyanis kísérleti uton bebizonyították, hogy az ember lelkiállapotának igen nagy lefo-lyása van emésztésre. Aki nyugodt, akit nem gyötör a gond, annak izgul a gyomoridege és gyomorműködése fokozódik, míg a gond, a melankolika zavarja, vagy meg is akadályozza az emésztés fontos munkáját.

A jó ebéd vagy vacsora vidám és ragyogó környeztet tehát jelentékenyen hozzájárul az emésztés élvezetes és egészséges folyamatához, mivel jó kedvre deríti az embert. Az első fogás, épp e miatt, rendszerint olyan ételből áll, mely szaglőérzékünkre hat. Ezért eszünk elsőb-ven kaviárt, szardellát, vagy más hideg halat. Ez a sorrend teljesen megfelel az emésztés amaz el-venek, melyet a tudós Pawlow megállapított, aki kimutatta nagyszámu kísérlet nyomán, hogy a gyomornedv fejlődésének legfontosabb tényezői azok az ingerek, melyek egyes érzékünkre, első sorban szaglő- és izelő-érzékünkre hatnak. Az evést megkezdő, ugynevezett előételek mind arra való, hogy szagukkal izelőérzékünket izgassák.

Az étkezés rendjén a második fogás a leves, aminek szintén fontos életani oka van. Pawlow ugyanis kikutatta azt is, hogy a gyomornedv képződésében azon az izgalmon kívül, mely egyes érzékünkre hat, kiváló tényező a kémiai hatás is, melynek elérésére legalkalmasabb a különböző kuskivonat, magyarul: husleves.

A leves után következő szünet rendszerint negatív célt szolgál. A gyomorsavaknak ugyanis időt kell hagyni, hogy elegendő mennyiségben elkülönülhessen. Mert a gyomorelettan ezután következő folyamatánál, a hus megemésztésénél nagymennyiségű gyomorsavra van szükség. Az emésztés szempontjából ugyanis a husban, tehát az étkezés leglényegesebb fogásában levő feherje kiválasztása a legfontosabb, amire a gyomrot megfelelően elő kell készíteni. A tészta arravaló, hogy belőle megfelelő mennyiségű keményítő jusson a szervezetbe. A desszert rendszerint egészen másnemű táplálóanyagot szolgáltat, mint a többi fogás, tudniillik szénsavhidrát. Hogy miért esszük a desszertet utoljára, annak az okát is kimutatta a tudomány.

Azelőtt ugyanis azt hitték, hogy a gyomorban minden, ami beleje kerül, hatalmas rázó mozgás folytán összezavarodik. Ma már tudjuk, hogy ez nincs így. A gyomorban ugyanis minden egyes táplálék rétegszerűen rakódik le. Az első réteg közvetlenül a bél szivacsos bőrre rakódik le, a többi pedig mind közelebb a bél közepe felé. Csak azokat az anyagokat változtatja meg a gyomornedv, melyek a bél szivacsos bő-rehez közel vannak; csak ennek megtörténte után kerül a sor a többi rétegre. A desszertet is azért esszük utoljára, hogy a bél közepére kerüljön s a benne levő szénsavhidra kiválasztására minél több idő maradjon.

Az elmondottakból világos, hogy étkezésünk mostani rendje megállja helyességét a tudomány szemüvegén át is. Kitétszik továbbá az is, hogy nem elég minél változatosabbá tenni az ételrendet, hanem az egyes ételek egymásutánjára is szorgosan ügyelnünk kell.

Vendéglő eladó!

UJVIDÉKEN a legforgalmasabb helyen, a Honvéd-laktanya, főgimnázium és artézi fürdő közvetlen közelében dűsan felszerelt gazdasági épülettel, **8 lakossal**

egy beszálló vendéglő

szabad kézből, betegség miatt — azonnal eladó.

Bővebbet **Sólyom Ferencz** tulajdonosnál Ujvidék II. Rákóczy Ferencz út 130. sz.

A „Bácskai Közérdek“

tekintetes szerkesztőségéhez

Kula

A „Bácska“ 1. évi augusztus 5-én megjelent 57. számában „fegyháza ítélt írnok“ cím alatt Jendesz Fülöp, váltóhamisítás és sikkasztás miatt 3 évi fegyháza ítélt kiskéri illetőségű egyénre vonatkozó közlemény a helyi ismeretekkel nem bíró nagyközönség oly irányú megtevesztésére adhat alkalmat, mintha a nevezett fegyenc ténykedését, amelyek őt a fegyházba juttatták, mint községi írnok követte volna el.

A „Bácsmege“ 1. évi aug. 8-án megjelent 32. számában „a kiskéri díjok viselt dolgai“ cím alatt foglalt közlemény szerint pedig a nevezett fegyenc községi díjok volt Kiskeren, az idők folyamán barátságot kötött a község sváb lakóival, megnyerte bizalmukat, s lassanként ki is használta őket, kisebb nagyobb penzzavaraiiban barátaihoz fordult, akik ki is segítettek váltókezesekkel, egyre masra hamisította barátai néveláírásait s nem elegendett meg a hamisításokkal, hanem a reá bízott községi penzből is sikkasztgatni kezdett. Ezt a bűnét már nem sikerült leleplezni, s a törvényszék 21 rendbeli sikkasztás és 22 esetben elkövetett váltóhamisítás miatt, amelynek összege az 50,000 K-t is meghaladja, három évi fegyháza ítélt.

Mint hogy ezen utóbbi közlemény a nevezett büntetést már határozottan községi díjoknak nevezi és községi penzek elsikkasztását regisztrálja, kötelességemnek tartom a hirdapokat olvasó nagyközönség felvilágosítására, de községem reputációjának érdekében is a Jendesz Fülöpre vonatkozó tényállást a hivatalos iratok alapján ismertetni, hiszelettel kérve a tekintetes szerkesztőséget, miszerint ezen felvilágosító soraimnak b. lapjában — közérdekből is — helyt adni szíveskedjek.

Megjegyzem, hogy téves értesülésekre az illető szerkesztőségek külön is figyelmeztetve lettek és remélhetőleg nem fognak elzárkózni a tőlük várt helyreigazítástól.

Téves a „Bácska“ és „Bácsmege“ közleményének azon része, hogy Jendesz Fülöp községi írnok vagy díjok volt, téves az, hogy ő barátaitól szíveségi váltóáírásokat kért vagy kapott volna, teljesen valótlan az, hogy ő a reá bízott községi penzeket sikkasztotta el. Jendesz Fülöp soha hivatali kötelekben nem állott, nem is állhatott, mivel az ő iskolai képzettsége a helybeli elemi népiskola néhány osztályának végzésében merült ki, ő itt helyt született, itt nevelkedett, s teljesen vagyonatlan napszamos volt, aki később ügynökösködére szánta el magát, marha és lovasárlásoknak, majd utóbb ingatlanok adás-vevésének, legutóbb pedig a szenttamási első takarékpénztárból váltókölesönöknek közvetítésével foglalkozott, s ezen foglalkozása közben követte el a sikkasztásokat és váltóhamisításokat olyformán, hogy a váltóadósok által a takarékpénztárnál való törlesztés és kamatfizetés céljára neki átadott penzeket megtartotta s oly esetekben, amikor a váltóadós váltóadósságának egész összegét kifizetni szándékozott s így ő új aláírásokkal ellátott váltót a feltől nem kapott, hogy a felek bizalmából kézhez vett összeget megtartassa, a vonatkozó váltót maga állította ki és írta alá, s így nyújtotta be a takarékpénztárnál és ezen hamis váltóra eszközölte ki a váltóhitel megújítását.

Ezen tényállást állapítja meg az újvidéki kir. törvényszék, mint büntető bíróság Újvidéken, 1913 június 24-én és 25-én tartott nyilvános fő tárgyalás alapján 3380 B sz. 1913 sz. a. hozott s kihirdetett ítélete alapján, mely szerint:

„1911. nov. 3-tól előzetes letartóztatásban, vizsgálati fogságban levő Jendesz Fülöp, szül. Kiskeren 1864. szept. 11-én, ág. ev. vallású, nős, 5 gyermeke van, vagyonatlan napszamos, a cs. és kir. 4. tüzezerrednél szolgált, irni olvasni tudó vádlottat bűnösnek mondja ki a Btk 355. §-ába ütköző s a 356. §-a szerint minősülő 15 rendbeli sikkasztás büntetében és 6 rendbeli vétségében, továbbá a Btk 401. §-ába ütköző s a 403. §. 1. pontja szerint minősülő 21 rendbeli magán-írnok irat hamisítás büntetében, melyeket úgy követett el, hogy

A)

1) 1911. okt. 2-án Kiskeren H. K. által buza vásárlásra neki átadott 820 K-t saját céljaira elköltözt, — 2) 1909-ben Kiskeren R. H. által váltója kifizetésére átadott

600 K-t, — 3) 1908-ben R. J-től ugyan e célra átvett 2400 K-t, — 1911 júliusban özv. E. J-ne váltója kifizetésére átvett 400 K-t, — 5) 1911 jun. és augusztusban W. J-től ugyan e célból két részletben átvett 500 K-t, — 6) 1911 szeptemberben T. S-től átvett 300 K-t, — 7) 1908-ban W. K. által átadott 1200 K-t, — 8) 1911-ben Sz. Gy-től átvett 300 K-t, — 9) 1910—11 években K. K. által küldött 900 K-t, — 10) 1907-ben H. F. által küldött 800 K-t, — 11) 1910—11-ben Z. J. által törlesztésre két ízben adott 1000 K-t, — 12) 1911 augusztusban F. H. által átadott 600 K-t, — 13) 1908-ban Sz. Gy. által átadott 600 K-t, — 14) 1910-ben L. P. által átadott 1500 K-t, — 15) 1909-ben ugyancsak váltója kifizetésére W. H-től kapott 400 K-t saját céljaira felhasználva jogtalanul eltulajdonította.

B)

1) Kiskeren 1911-ben váltótartozásának kifizetésére W. F-től kapott 40 K-t, — 2) 1911 szept. 22-én ugyanily célra F. H-től kapott 200 K-t, — 3) 1911 szeptemberben kamatfizetésre F. H-től kapott 16 K-t, — 4) 1911 október 1-én váltótartozása kifizetésére Sz. S-től kapott 200 K-t, — 5) 1911 aug. 15-én ugyan e célra G. H-től kapott 200 K-t, — 6) 1908-ban ugyan e célra M. K-től kapott 150 K-t saját céljaira felhasználva jogtalanul eltulajdonította, továbbá

C)

1) Kiskeren 1911. jul. 1-én kelt 6000 K-ról szóló váltóra R. H., R. T. és P. P. nevet hamisította, — 2) ugyanott 1911 jun. 16-án 600 K-ról kiállított váltóra G. K., G. J. és M. J., — 3) 1911. jul. 11-én 2700 K kiállított váltóra G. K., G. J. és H. K., — 4) 1911. május 29-én 1000 K kiállított váltóra és — 5) 1911. május 9-én 2000 K kiállított váltóra R. H. és R. T., — 6) 1911. máj. 17-én 400 K kiállított váltóra Sz. F. és Sz. K., — 7) 1911. jul. 15-én kiállította Sz. F., — 8) 1911. máj. 4-én 2000 K-ról kiállította S. A., S. K. és S. H. nevet, — 9) 1911. aug. 25-én 800 K kiállította E. J. és E. F. nevet, — 10) 1911. aug. 25-én 600 K kiállította F. H., M. J. és E. F. nevet, — 11) 1911. május 31-én 1500 K kiállította L. P., G. M. és L. P. nevet, — 12) 1911. jul. 7-én 500 K kiállította W. H., W. K. és G. I. nevet, — 13) 1911. máj. 13-án 900 K kiállította L. P. és L. E. nevet, — 14) 1911. július 31-én 600 K kiállította F. J. és F. I. nevet, — 15) 1911. június 16-án 600 K kiállította F. J. és F. I. nevet, — 16) 1911. május 13-án 900 K kiállította és — 17) 1911. május 4-én 600 K kiállította Sch. Gy. Sch. K. és Sch. D. nevet, — 18) 1911. aug. 31-én 100 K kiállította K. I. és K. St. J. nevet, — 19) 1911. május 5-én kelt 1200 K váltóra és — 20) 1911. jul. 31-én kelt 600 K váltóra Sz. F. és Sz. Zs. nevet, — 21) 1911. május 13-án 150 K váltóra Sz. J., Sz. E. és Sz. S. nevet, minden esetben azok tudta és beleegyezése nélkül rá írta, s a váltókat a szenttamási első takarékpénztárnál leszámítottatva arra használta föl, hogy a vezeték ellen változójogi kötelezettség létezését bizonyítson, ezért a Btk. 358, 403, 96 és 90. §-ai alapján a mai naptól számított három évi fegyháza, melyből a Btk 94. §-a alapján 1 évet és 6 hónapot kitöltőnek veszi, továbbá a Btk 57. §-ában megjelölt időponttól számított 5 évi hivatalvesztésre és politikai jogainak ugyanily tartamu felfüggesztésére ítélt, kötelezi a Bp. 480. §-a alapján, hogy a felmeült 1382 K 32 f. bünyűi költséget és az ezután felmerülőket a m. kir. államkincstárnak az 1890. 43. t. c. 9. §-ában meghatározott vegrehajlás terhe alatt megterítsen, e költségeket azonban az idezett t. c. 4. §-a alapján egyelőre behajthatatlannak nyilvánítja.

Eddig terjed az ítélet marasztaló része.

A fő tárgyalás utáni napokban a lapok a törvényszék ítéletéről s Jendesz elítéléséről hírt adtak és az akkori közleményekben a tényállás elterítve nem volt, annál inkább feltűnő kell, hogy legyen most az illető lapok értesülése, mely a június 25-én — tehát 6 hét előtt — történt elítéléséről azt írja, hogy a napokban történt s az elíteltet megteszi kiskéri írnoknak, illetve községi díjoknak, mely körülmény a valósággal ellenkezik ugyan, de alkalmas a kiskéri községi ügy- és pénzkezelésre olyan gyanút háritani, melyet az meg nem érdemel s alólirt jegyző 33 évi hivataloskodására hivatkozva nyugodtan véli intézhetni az illető lapok tek. szerkesztőségeihez azon kérelmet, hogy levelezőjük megbízhatóságát és lelkiismeretességét tegyék alapos vizsgálat tárgyává s ne engedjék meg, hogy nagy elterjedésű lapjuk hasábjain az általam említett közleményekhez hasonló meggyanúsítási tendenciákat tartalmazó valótlanosságok lássanak nyomdrafestéket.

Kiskér, 1913 augusztus 10.

Korbai Pál
kiskéri jegyző

Pongrácz A. Sándor

úrissabósága

KULA (Ferenc József téri bérpalotában)

Magyar, angol és skót gyártmányú szövettudományok nagy raktára

BISCHOF FERENCZ

férfiszabó-üzlete Kulán
Szövetraktár

MED. UNIV.

Dr. LUKITS MIROSLAV

FOGORVOS

Fog- és szájbetegeket fogad 8—11 és 2—5

TELEFON 139 ZOMBOR Zarándok-u 10

Ifj. Ábel József angolszabó

KULA (a kir. jbiróság átellenében)

Fogmunka megegyezés szerint

I. II. III. oszt. kivitelben

Öltönyök mérték után divatos kivitelben 30 K kezdve

KOVANDA SEBESTYÉN

kefe, ecset és messelőkészítő

KULA

Kereskedőknek

áránlaltal készséggel szolgál

Villa csillárookban

feltűnő szép újdonságok!

Reklám árak!

Furssik János cégnél, Kula

Tex János és fiai

épület és bútorasztalosok

KULA Deák Ferenc utca 1336

Készítenek háló, ebédlő, úriszoba, könyvtár-szekrény, üzleti állványokat stb.

Rajzokkal és áránlaltal szívesen szolgálnak.

A LEGKÉNYESEBB

ízlést is kielégítőleg készít férfiöltönyt, felöltőt, angol és magyar szövettudományokból

Treuer Péter férfiniszabó, Kula

postával szemben

Roburcipők

ifju Kovács J. I.-nél, Kula

GÖZMOSÓ

fehérnemű és vegytisztító intézet

KULA a kir. jbirósággal átellenben

SZÓTÉR ANTAL

Trebitscher Endre

asztalososága, Kula Árpád út 972

Ajánlja

legújabb divatu butoraktárát

Kereskedőknek is

áránlaltal szívesen szolgál

Divatáruhás a Menyasszonyhoz

Nagy választékban:

Mrgyanov Zefsta, Kula (Stein gépk. házában)

női ruhadíszek, fűzők

Jégsekreányból teavaj kilója 3-60 K

Prágaisonka kilója 6 K. Sajtok. Málnaszörp.

Fűszer és csemege

kereskedés

Festék, lakk-árúk gyári lerakata

Asztalosoknak és mázolóknak külön árkedvezmény!

ACSANSZKI ÉS GRUITY KULA (A JÁRÁSBÍRÓSÁG MELLETTI ÚJ ÜZLETHÁZBAN)

Nyomatott Berkovits Márk laptulajdonos könyvnyomdájában, Kulán, Telefon 14